

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 6

หัวข้อเนื้อหา

1. ความหมายของแรงจูงใจในการเรียนรู้
2. ประเภทของแรงจูงใจ
3. ผลของแรงจูงใจที่มีผลต่อการเรียนรู้
4. แหล่งของแรงจูงใจในการเรียนรู้
5. รูปแบบการสร้างแรงจูงใจของเคลเลอร์
6. ทฤษฎีแรงจูงใจ
7. หลักในการสร้างแรงจูงใจ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายของแรงจูงใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้
2. ผู้เรียนสามารถจำแนกประเภทของแรงจูงใจได้
3. ผู้เรียนสามารถระบุแหล่งของแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้
4. ผู้เรียนสามารถนำทฤษฎีแรงจูงใจไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนสอนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้
5. ผู้เรียนสามารถอธิบายหลักในการสร้างแรงจูงใจและสามารถนำหลักดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนหรือในชีวิตประจำวันได้

วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

1. วิธีการสอน
  - 1.1 แบบบรรยาย
  - 1.2 แบบอภิปราย
  - 1.3 แบบสืบเสาะ
  - 1.4 แบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม
  - 1.5 แบบการใช้บทบาทสมมติ

2. กิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 บรรยายประกอบ Power Point เกี่ยวกับความหมายของแรงจูงใจในการเรียนรู้ ประเภทของแรงจูงใจให้ผู้เรียนดูวีดิทัศน์ประกอบการสอนพร้อมทั้งอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ร่วมกัน

2.2 ให้ผู้เรียนจับคู่กันอภิปรายแสดงความคิดเห็นจากใบงานกรณีศึกษา ในประเด็นผลของแรงจูงใจที่มีผลต่อการเรียนรู้ และแหล่งของแรงจูงใจในการเรียนรู้ลงในกระดาษ พร้อมทั้งนำเสนอหน้าชั้นเรียน

2.3 แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มๆละ 3 - 5 คน ศึกษาทฤษฎีแรงจูงใจโดยร่วมกันอภิปรายและสรุปหลักการสำคัญของทฤษฎีแรงจูงใจแต่ละทฤษฎี พร้อมทั้งเสนอแนวทางหรือวิธีการในการนำไปประยุกต์ใช้

2.4 แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มๆละ 5 - 6 คน สืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆเพื่อระดมความคิดมาสร้างสถานการณ์จำลอง 1 สถานการณ์ เรื่องการสร้างหรือส่งเสริมแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน กำหนดให้เลือกในระดับชั้นประถมหรือมัธยมศึกษา มา 1 ระดับ นำเสนอโดยการแสดงบทบาทสมมติ หน้าชั้นเรียน

2.5 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนรู้และแนวทางส่งเสริมแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. Power Point ประกอบการบรรยาย
2. เอกสารประกอบการสอน
3. วีดิทัศน์ประกอบการบรรยาย
4. ใบงานกรณีศึกษา

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการอภิปรายร่วมกัน
2. สังเกตบทบาทการทำงานร่วมกัน
3. ผลการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

บทที่ 6

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนจะบรรลุผลไม่ได้ ถ้าผู้เรียนไม่ยอมเรียน ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้เรียนไม่ยอมเรียนก็จะไม่สนใจที่จะเรียน การเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้นบทบาทสำคัญของครูอีกประการหนึ่งคือ การหาหนทางที่จะส่งเสริมให้นักเรียนที่ขาดความสนใจในการเรียนหรือในการร่วมกิจกรรมใดๆ ในชั้นเรียน มีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น ครูจะสามารถจูงใจนักเรียนให้สนใจ เต็มใจ และอยากจะทำสิ่งที่ไม่เคยเรียนรู้มาก่อนในวิชาต่างๆได้ ครูจะต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งของแรงจูงใจในการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ทำให้ผู้เรียนเริ่มต้นสนใจอยากเรียนรู้ และคงไว้ซึ่งความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ต่อไป

6.1 ความหมายของแรงจูงใจในการเรียนรู้

แรงจูงใจ หมายถึง ภาวะภายในตัวบุคคลที่ผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งได้แก่ ความต้องการ ความปรารถนา และความอยาก

แรงจูงใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการหรือความปรารถนาที่ผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้ตนเองเกิดการเรียนรู้

การจูงใจในการเรียนรู้ เป็นกระบวนการจูงใจให้ผู้เรียนมีความต้องการหรือปรารถนาที่ผลักดันให้ผู้เรียนได้เริ่มต้นเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นระหว่างการเรียนรู้จนกระทั่งการเรียนรู้สิ้นสุดลง

6.2 ประเภทของแรงจูงใจ

ในการแบ่งประเภทของแรงจูงใจนั้น มีการแบ่งที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง ดังนี้

6.2.1 แรงจูงใจปฐมภูมิ และ แรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ (Primary motive VS Learned motive)

6.2.1.1 แรงจูงใจปฐมภูมิ (Primary motive) เป็นแรงจูงใจที่เป็นความต้องการทางเพื่อการอยู่รอด โดยไม่ต้องผ่านการเรียนรู้ ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ความต้องการพักผ่อน และความต้องการทางเพศ

6.2.1.2 แรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ (Learned motive) เป็นความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการอำนาจ ความต้องการสัมพันธ์กับผู้อื่นและความก้าวร้าว

6.2.2 แรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก (Intrinsic Motivation VS Extrinsic Motivation)

6.2.2.1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากแหล่งจูงใจที่อยู่ภายในตัวบุคคล เช่น ความอยากรู้ ความรู้สึกมีค่าในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกสนุกในงานที่ทำ

6.2.2.2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากแหล่งจูงใจที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล เช่น เงิน งาน คະแนน

6.3 รูปแบบของแรงจูงใจ

นักจิตวิทยาได้แบ่งรูปแบบ แรงจูงใจของมนุษย์ออกเป็นหลายรูปแบบดังนี้

6.3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive)

หมายถึง แรงจูงใจที่เป็นแรงขับให้บุคคลพยายามที่จะประกอบพฤติกรรม ที่จะประสบสัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานความเป็นเลิศที่ตนตั้งไว้ บุคคลที่มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ จะไม่ทำงานเพราะหวังรางวัล แต่ทำเพื่อจะ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- มุ่งหาความสำเร็จและกลัวความล้มเหลว
- มีความอดทนในการทำงาน

- มีความทะเยอทะยานสูง
- ตั้งเป้าหมายสูง
- มีความรับผิดชอบในการงานดี
- รู้ความสามารถที่แท้จริงของตนเอง
- เป็นผู้ที่ทำงานอย่างมีการวางแผน
- เป็นผู้ที่ตั้งระดับความคาดหวังไว้สูง

6.3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ (Affiliative Motive)

เป็นแรงจูงใจที่บุคคลต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ มักจะเป็นผู้ที่โอบอ้อมอารี เป็นที่รักของเพื่อน มีลักษณะเห็นใจผู้อื่น ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธจะมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- เมื่อทำสิ่งใด เป้าหมายก็เพื่อได้รับการยอมรับจากกลุ่ม
- ไม่มีความทะเยอทะยาน มีความเกรงใจสูง ไม่กล้าแสดงออก
- ตั้งเป้าหมายต่ำ
- หลีกเลี่ยงการโต้แย้งมักจะคล้อยตามผู้อื่น

6.3.3 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive)

ผู้ที่มีแรงจูงใจแบบนี้ส่วนมากมักจะพัฒนามาจากความรู้สึกว่าตนเอง "ขาด" ในบางสิ่งบางอย่างที่ต้องการ อาจจะเป็นเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้ทำให้เกิดมีความรู้สึกเป็น "ปมด้อย" เมื่อมีปมด้อยจึงพยายามสร้าง "ปมเด่น" ขึ้นมาเพื่อชดเชยกับสิ่งที่ตนเองขาด ผู้มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจจะมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- ชอบมีอำนาจเหนือผู้อื่น ซึ่งบางครั้งอาจจะออกมาในลักษณะการก้าวร้าว
- มักจะต่อต้านสังคม
- แสวงหาชื่อเสียง
- ชอบเสียง ทั้งในด้านของการทำงาน ร่างกาย และอุปสรรคต่าง ๆ
- ชอบเป็นผู้นำ

6.3.4 แรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าว (Aggression Motive)

ผู้ที่มีลักษณะแรงจูงใจแบบนี้ มักเป็นผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมากเกินไป บางครั้งพ่อแม่อาจจะใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงเกินไป ดังนั้นเด็กจึงหาทางระบายออกกับผู้อื่น หรืออาจจะเนื่องมาจากการเลียนแบบ บุคคลหรือจากสื่อต่างๆ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าวจะมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

- ถือความคิดเห็นหรือความสำคัญของตนเป็นใหญ่
- ชอบทำร้ายผู้อื่น ทั้งการทำร้ายด้วยกายหรือวาจา

6.3.5 แรงจูงใจใฝ่พึ่งพา (Dependency Motive)

สาเหตุของการมีแรงจูงใจแบบนี้ก็เพราะการเลี้ยงดูที่พ่อแม่ทะนุถนอมมากเกินไป ไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่พึ่งพาจะมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- ไม่มั่นใจในตนเอง
- ไม่กล้าตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง มักจะลังเล
- ไม่กล้าเสี่ยง
- ต้องการความช่วยเหลือและกำลังใจจากผู้อื่น

6.4 ผลของแรงจูงใจที่มีผลต่อการเรียนรู้ (General Effects of Motivation)

โดยทั่วไปแรงจูงใจมีผลต่อการเรียนรู้และการกระทำ (Performance) 4 ประการ คือ

6.4.1 แรงจูงใจจะเพิ่มระดับของพลังงานและกิจกรรมของบุคคล

6.4.2 แรงจูงใจจะนำทิศทางบุคคลไปสู่เป้าหมายที่แน่นอน โดยมีผลต่อการเลือกทางเลือก และผลที่ต้องการ

6.4.3 แรงจูงใจจะส่งเสริมให้บุคคลริเริ่มทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งและทำให้เขามีความเพียรพยายามในการกระทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ

6.4.4 แรงจูงใจทำให้บุคคลเพิ่มการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้น ซึ่งได้แก่ การที่บุคคลมีความตั้งใจ มีเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีการคิดต่อเติมรายละเอียด ระบุความแตกต่างระหว่างข้อมูลเก่าและข้อมูลใหม่ เป็นต้น ซึ่งการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้นก็จะเพิ่มโอกาสของการเรียนรู้ให้มากขึ้นด้วย

6.5 แหล่งของแรงจูงใจในการเรียนรู้

ปัจจัยภายในตัวบุคคลที่มีผลต่อแรงจูงใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นั้น มีหลายปัจจัยด้วยกันซึ่งเอเมอร์ กฤษณะรังสรรค์ (2546 : 132 - 135) ได้เสนอไว้ 8 คือ ความอยากรู้ (Curiosity) การได้เรียนรู้

สิ่งที่ตรงกับความสนใจ (Relevant to interest) การตั้งเป้าหมาย (Goal setting) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self Efficacy)

6.5.1 ความอยากรู้ (Curiosity)

ความอยากรู้ เป็นสิ่งสำคัญของบุคคลที่ทำให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ การตื่นตัวในการรับรู้จะถูกกระตุ้นโดยสภาพแวดล้อมที่มีความแปลกใหม่ ความซับซ้อนและการมีรูปแบบที่แตกต่างจากรูปแบบทั่วไป เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบุคคลไม่ได้คาดคิดมาก่อนนั้น นอกจากจะทำให้บุคคลให้ความสนใจมากกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปกติทั่วไปแล้ว ยังทำให้บุคคลค้นหาทางใหม่ที่จะรับรู้ให้ได้ความชัดเจนในสิ่งนั้น

ดังนั้น ผู้สอนจึงควรสร้างความอยากรู้ให้กับผู้เรียนได้เพื่อที่จะจูงใจให้อยากเรียนรู้ ดังที่ Driscoll (1994 : 296) ได้เสนอแนวทางในการทำให้ความอยากรู้ของผู้เรียนมีอยู่อย่างยั่งยืน ดังนี้

6.5.1.1 คงไว้ซึ่งความใส่ใจในการรับรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดแนวทางการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีรูปแบบที่หลากหลาย การสอนที่ใช้เพียงการบรรยายด้วยเสียงที่ราบเรียบสม่ำเสมอ ก็ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ ดังนั้นการทำให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว ผู้สอนจึงควรใช้กลยุทธ์ต่างๆ เช่น น้ำเสียงที่มีความสูงต่ำ การใช้อารมณ์ขันบ้างในบางโอกาส การสาธิต และกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกับการบรรยาย

6.5.1.2 ใช้การจินตนาการเข้าร่วม การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถจินตนาการภาพหรือเรื่องราวประกอบสาระที่เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้เพิ่มขึ้น และทำให้เนื้อหาที่เรียนนั้นมีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้นด้วย เช่น การเล่าเรื่องลึกลับของบริเวณมหาสมุทรบางแห่งของโลกเพื่อประกอบการเรียนเกี่ยวกับการอ่านเส้นรุ้งเส้นแวงในวิชาภูมิศาสตร์ จะทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้และสนใจสาระที่เรียนมากขึ้น

6.5.1.3 การใช้สถานการณ์ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยพฤติกรรมแสวงหาความรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนตั้งปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเป็นจริงให้ผู้เรียนหาทางแก้ปัญหาพร้อมทั้งจัดหาแหล่งข้อมูลที่เป็นและมีสิ่งที่เป็นตัวช่วยตามความจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการสืบค้นความรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง

6.5.2 สิ่งที่เรียนรู้ตรงกับความสนใจ

ผู้เรียนจะมีแรงจูงใจที่จะเรียนสูงเมื่อสิ่งที่เรียนรู้นั้นตรงกับความสนใจ ดังนั้นถ้าสิ่งที่ครูสอนสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน นักเรียนย่อมมีแรงจูงใจที่จะเรียนสูง แต่จะอย่างไรให้นักเรียนมีความสนใจในสิ่งที่ครูสอน ทำอย่างไรให้วิชาที่ครูสอนเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจ ทำอย่างไรสิ่งที่ครูจะสอนจึงจะสอดคล้องกับสนใจของผู้เรียน เป็นคำถามสำคัญที่ต้องหาคำตอบ

Driscoll (1994 : 297 - 300) เสนอวิธีการที่ทำให้สิ่งที่ครูสอนเป็นสิ่งที่สนใจของผู้เรียน ดังนี้ คือ

ก. การให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) ในการเรียนของตน

ข. การใช้วิธีการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (Motive Matching)

ก. การให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนของตน

การกำหนดเป้าหมายของงานหรือของความสำเร็จเป็นแหล่งของแรงจูงใจที่สำคัญในการที่บุคคลจะกำหนดเป้าหมายของความสำเร็จไว้อย่างชัดเจนได้นั้น บุคคลจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานของเป้าหมายที่เขาจะไปถึง ด้วยการประเมินระดับความสามารถในการปฏิบัติของตนเองในปัจจุบันและเมื่อขณะเขายังไปไม่ถึงมาตรฐานที่วางไว้ เขาจะมีความเพียรพยายามต่อไป จนกว่าจะบรรลุเป้าหมายหรือความสำเร็จ

การกำหนดเป้าหมายของบุคคลแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เป้าหมายระยะสั้น (proximal goal) และเป้าหมายระยะยาว (distal goal)

เป้าหมายระยะสั้น (proximal goal) หมายถึง เป้าหมายที่บุคคลสามารถทำให้สำเร็จได้อย่างรวดเร็ว หรือในเวลาอันสั้น เช่น ฉันจะทำรายงานให้เสร็จภายในสัปดาห์นี้

เป้าหมายระยะยาว (distal goal) หมายถึง เป้าหมายที่บุคคลกำหนดว่าจะไปถึงในอนาคตที่ไกลออกไป เช่น ฉันจะเรียนให้ได้เกรด 4.00 ในภาคเรียนนี้

การตั้งเป้าหมายระยะสั้น จะทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจในการทำงานได้สูงกว่าการตั้งเป้าหมายระยะยาว ดังนั้นในการสอนนักเรียนยิ่งมีอายุน้อยเท่าใดก็ยิ่งต้องกำหนดเป้าหมายให้อยู่ในช่วงเวลาที่สั้นลงเท่านั้น ทั้งนี้เพราะเด็กเล็กๆ ยังไม่สามารถคิดและวางเป้าหมายระยะยาวอย่างเป็นจริงได้

กล่าวโดยสรุป หนทางหนึ่งของการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียน คือ การให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายระยะสั้นสำหรับตนเองโดยกำหนดเป็นเป้าหมายเชิงการกระทำที่ตนสามารถ

กระทำได้ ซึ่งเป้าหมายลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกท้าทายและมั่นใจว่าตนเองมีความสามารถพอที่จะทำได้ ซึ่งจะมีผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจและพฤติกรรมการลงมือปฏิบัติสูงขึ้น

ข. การใช้วิธีการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

สิ่งที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความสอดคล้องระหว่างการให้คุณค่าของผู้เรียนต่อสิ่งที่เรียนหรืองานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ ถ้าผู้เรียนรู้สึกว่าสิ่งที่เรียนหรือสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้ทำนั้นมีคุณค่า Keller (cited by Driscoll, 1997) เสนอว่า ผู้สอนจะต้องไวในการรับรู้ความต้องการของผู้เรียน นักเรียนบางคนที่มีความต้องการสำเร็จสูง ต้องการแข่งขัน แต่ในขณะที่นักเรียนบางคนต้องการร่วมกิจกรรมที่มีบรรยากาศของความร่วมมือโดยไม่ต้องแข่งขัน

ดังนั้น แนวทางการสอนที่จะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้เกิดแรงจูงใจต่อเนื่องในการเรียนจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การใช้เกม กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้ตัวแบบ การให้โอกาสผู้เรียนแต่ละคนได้ประสบความสำเร็จ และการให้โอกาสได้เป็นผู้นำ เป็นต้น

6.5.3 การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy)

นักจิตวิทยา ชื่อ Bandura (1977, 1982) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) ว่าหมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่าจะสามารถกระทำหรือจัดการสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ ซึ่งความเชื่อนี้อาจจะตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ตรงกับความเป็นจริงก็ได้

การรับรู้ความสามารถของตนเอง จะมีผลต่อการตัดสินใจที่จะลงมือกระทำหรือไม่ลงมือกระทำ บุคคลที่เชื่อว่าตนมีความสามารถพอที่จะทำสิ่งนั้นให้สำเร็จได้ เขาก็จะลงมือกระทำและมีความทุ่มเทความพยายามเพื่อที่จะทำสิ่งนั้นให้สำเร็จ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าเขาไม่มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งนั้นให้สำเร็จได้ เขาก็ตัดสินใจที่จะไม่ลงมือกระทำ ในกรณีนี้การลงมือกระทำและความพยายามก็จะมีโอกาสได้เกิดขึ้นเลย ดังนั้นการรับรู้ความสามารถตนเองจึงเป็นเสมือนตัวกำหนดการกระทำและความสำเร็จ

6.5.3.1 องค์ประกอบของการรับรู้ความสามารถของตน (Component of Self-Efficacy)

การรับรู้ความสามารถของตน ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน
คือ

1) ความสามารถที่แท้จริง หมายถึง ความสามารถและทักษะที่ต้องใช้ในการทำงานให้สำเร็จที่บุคคลมีอยู่จริง

2) การคาดคะเนความสามารถของตน ผู้เรียนที่รับรู้ตนเองว่ามี
ความสามารถทางการเรียนสูงจะมีความอดทน พยายาม และความสนใจในการเรียนและการ
ทำงานที่ได้รับมอบหมายสูงกว่าผู้เรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ

6.5.3.2 พัฒนาการของการรับรู้ความสามารถของตน

ความเชื่อในความสามารถของตนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบ จากที่รับรู้
ตนเองโดยภาพรวมกว้างๆว่า ตนฉลาดหรือไม่ฉลาดและเมื่อมีประสบการณ์ที่ต้องใช้ความสามารถที่
เฉพาะเจาะจง เด็กเริ่มที่จะหันมามองตนเองอย่างเฉพาะเจาะจงเป็นเรื่อยๆไป โดยเฉพาะนักเรียนเมื่อเข้า
ชั้นประถมศึกษาซึ่งมีการเรียนรายวิชาที่แตกต่างกัน ต้องใช้ความสามารถและทักษะที่แตกต่างกัน
ประสบการณ์ของความสำเร็จและความล้มเหลวทั้งที่เกิดขึ้นกับตนเองโดยตรง หรือเกิดขึ้นกับผู้อื่นแต่
ละครั้ง ก็จะนำไปสู่การสะสมความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของตนเองหรือที่เรียกว่า การรับรู้
ความสามารถของตน

6.5.3.3 ความสัมพันธ์ของการรับรู้ความสามารถของตนกับพฤติกรรมผู้เรียน

การรับรู้ความสามารถของตน เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการตัดสินใจที่จะ
กระทำหรือไม่กระทำการใดๆ ซึ่งในสภาพการณ์ส่วนใหญ่ไม่ว่าผู้ใหญ่หรือเด็กมักจะเลือกที่จะไม่กระทำ
ในสิ่งที่เขาคิดว่าตนเองจะทำได้ไม่ดี ทั้งนี้เพราะการรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลต่อความรู้สึก
ความคิด การจูงใจตนเอง การกระทำและการทุ่มเทความพยายามเมื่อเผชิญกับอุปสรรค เพื่อที่จะทำ
ให้บรรลุถึงความสำเร็จของบุคคล ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การรับรู้ความสามารถของตนเป็นตัวแปร
สำคัญในการเข้าใจแรงจูงใจของมนุษย์

6.5.3.4 อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตน

- 1) การตัดสินใจกระทำ/ไม่กระทำ
- 2) การทุ่มเทความพยายามเมื่อเผชิญกับอุปสรรค
- 3) การตั้งเป้าหมายการเรียน นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง
ต่ำ จะตั้งเป้าหมายการเรียนต่ำกว่านักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง

4) การประเมินความสามารถของตนเอง

5) ความภาคภูมิใจในตนเอง

6) การมีความเครียดและความกังวล

การรับรู้ความสามารถของตน จะส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคลว่าจะลงมือกระทำหรือไม่ โดยพิจารณาว่าตนจะสามารถทำสิ่งนั้นให้สำเร็จได้หรือไม่ อย่างไรก็ตามยังมีอีกปัจจัยหนึ่งที่บุคคลร่วมใช้ในการพิจารณาว่าจะลงมือทำหรือไม่ คือ ผลที่บุคคลคาดว่าจะได้รับจากการกระทำสิ่งนั้น ดังนั้นความคาดหวังต่อผลที่จะได้รับจึงเป็นอีกตัวแปรหนึ่งของแรงจูงใจที่ควรทำความเข้าใจ

วิธีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตน

วิธีการที่จะทำให้บุคคลเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตน มี 4 วิธี (Bandura, 1997) คือ

ก. ความสำเร็จในงานที่ทำ ผู้เรียนที่เคยประสบความสำเร็จในงานที่ทำหรือในการเรียนจะมีการรับรู้ความสามารถของตนสูงขึ้น และจะมีการลงมือกระทำและมีการทุ่มเทความพยายามยิ่งขึ้นเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ ดังนั้นครูจึงต้องเอื้อโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในงานที่ทำ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของความสามารถ

ข. ประสบการณ์จากการเห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จ การที่ผู้เรียนสังเกตเห็นผู้อื่นที่มีความสามารถใกล้เคียงกับตนเองประสบความสำเร็จก็จะสามารถเพิ่มความเชื่อมั่นว่าตนจะสามารถทำให้อาจสำเร็จได้เช่นกัน กลุ่มเพื่อนจึงเป็นแหล่งของประสบการณ์แห่งความสำเร็จที่จะช่วยเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนให้กับนักเรียนในสภาพการณ์ในชั้นเรียนที่สำคัญที่สุด

ค. การชักจูงด้วยวาจา การรับรู้ความสามารถของตนสามารถเพิ่มขึ้นจากการที่ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความสำคัญ ได้แก่ ครู พ่อแม่ หรือเพื่อนบอกให้เขาทราบว่า เขามีความสามารถทำได้อาจสิ่งนั้นให้สำเร็จได้ เช่น ครูบอกนักเรียนว่า “ อนาคตเธอทำงานนี้ได้แน่นอน ”

ง. สภาวะทางร่างกาย สภาพของร่างกายมีผลต่ออารมณ์ สภาวะของอารมณ์ก็ล้วนมีผลให้บุคคลรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำได้ ดังนั้นการปรับการรับรู้ความสามารถของตนเองของผู้ที่อยู่ในภาวะที่กลัวมากหรือเครียดมาก ทำได้โดยปรับสภาวะร่างกายให้อยู่ในสภาพปกติหรือมีความพอดีของความตื่นตัวของร่างกายก่อน เพื่อการรับรู้ความสามารถของตนจะได้เป็นตามปกติด้วย

6.5.4 ความคาดหวังต่อผลที่จะได้รับ

หลายต่อหลายเหตุการณ์ที่เราพบว่า ในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แม้เราจะเชื่อว่าเรามีความสามารถที่จะทำให้สำเร็จได้ แต่ถ้าผลที่เราคาดว่าจะได้รับความสำเร็จนั้นไม่มีคุณค่าต่อเราเลย เราก็เลือกที่จะไม่ทำ ดังนั้นความคิดเกี่ยวกับผลที่จะคาดว่าจะได้รับหรือที่เรียกว่า ความคาดหวังต่อผลที่ได้รับจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเริ่มต้นและอดทนพยายามทำงานสำเร็จ

การใช้ความคาดหวังในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน

การที่ครูเอื้อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของผลที่จะได้รับ จากความสำเร็จในงานที่ผู้เรียนจะทำ และการจัดสภาพการณ์และหาวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จได้ จึงเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้เริ่มต้นลงมือกระทำและมีความมานะอดทน ทุ่มเทความพยายาม เพื่อให้งานนั้นสำเร็จแม้งานนั้นจะยากหรือมีอุปสรรคก็ตาม

6.6 รูปแบบการสร้างแรงจูงใจของเคลเลอร์

Keller (cited by Driscoll, 1994, 312 - 318) เสนอว่าการจูงใจผู้เรียนให้เรียนรู้ประกอบด้วย เงื่อนไข 4 ประการ คือ

6.6.1 การใส่ใจ (Attention) เป็นการทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และความสนใจ วิธีการที่ครูเรียกความสนใจและความอยากรู้จากผู้เรียนได้ เช่น เรื่องราวที่คาดไม่ถึงหรือเรื่องเหลือเชื่อ สนุก ตลก การแก้ปัญหาโดยวิธีการสืบค้น และการเปลี่ยนวิธีการนำเสนอของครูไม่ให้ซ้ำซาก

6.6.2 ความสอดคล้อง (Relevance) หมายถึง สิ่งที่ครูสอนกับความต้องการของผู้เรียนตรงกัน หรือสิ่งที่ครูสอนทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายส่วนตนได้ ดังนั้นก่อนที่ครูจะลงมือสอนครูควรทราบความต้องการหรือเป้าหมายส่วนบุคคลของผู้เรียนก่อน แล้วจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน เช่น โอกาสของการได้ฝึกภาวะผู้นำ การเรียนเป็นกลุ่ม และการศึกษาด้วยตนเองรายบุคคล เป็นต้น

6.6.3 ความเชื่อมั่น/ความมั่นใจ (Confidence) หมายถึง ความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียนซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเต็มใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิด

การเรียนรู้ ครูสามารถทำให้ผู้เรียนที่คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถพอมีกำลังใจและเต็มใจในการเรียน หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยกลยุทธ์ 3 ประการ คือ

6.6.3.1 ทำให้ผู้เรียนมีความหวังต่อความสำเร็จ ด้วยการบอกให้ผู้เรียน ชัดเจนว่าสิ่งที่ครูคาดหวังต่อผู้เรียนคืออะไร

6.6.3.2 จัดหาโอกาสให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จ ผู้เรียนจะทำให้เกิดการรับรู้ความสามารถของตน (Self - Efficacy) และเกิดความเชื่อมั่นในตนเองจากการประสบความสำเร็จ ครูควรเอื้อโอกาสแห่งความสำเร็จให้แก่ผู้เรียน โดยให้งานที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกท้าทายและพอดีกับความสามารถ อย่างไรก็ตามสำหรับงานที่ยากเกินความสามารถของนักเรียน ครูควรให้การช่วยเหลือในส่วนที่เกินความสามารถของนักเรียนเพื่อให้เขาประสบความสำเร็จได้

6.6.3.3 ครูสามารถสร้างความเชื่อมั่นได้ด้วยการจัดหาสภาพการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถควบคุมความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ในระดับที่เหมาะสมด้วยตัวนักเรียนเอง และทำให้ผู้เรียนตระหนักว่า ความสำเร็จในการเรียนรู้เป็นผลโดยตรงจากความพยายาม และ กลยุทธ์การเรียนรู้

6.6.4 สร้างความพึงพอใจในการเรียน (Learning Satisfaction) ครูสามารถเอื้อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนได้โดย ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนำสิ่งที่เรียนรู้ในชั้นเรียนไปใช้กับปัญหาในสภาพการณ์จริง และการให้ผลทางบวกต่อความสำเร็จของผู้เรียน เช่น คำชม รางวัล การยกย่อง และนอกจากนี้ การปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างเท่าเทียมกันและใช้มาตรฐานเดียวกันอย่างคงเส้นคงวา ในวัดประเมินผลการเรียนก็เป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน

6.7 ทฤษฎีแรงจูงใจ

6.7.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of needs Theory)

มาสโลว์ กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการ ความปรารถนาและได้รับสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง ความต้องการเหล่านี้จะเรียงลำดับขั้นของความต้องการ ตั้งแต่ขั้นแรกไปสู่ความต้องการขั้นสูงขึ้นไปเป็นลำดับ ซึ่งมีอยู่ 5 ขั้น ดังนี้

ภาพที่ 6.1 แสดงลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ (<http://bbznet.pukpik.com>)

6.7.1.1 ความต้องการทางร่างกาย (physiological needs)

เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน เป็นต้น

6.7.1.2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (security or safety needs)

เมื่อมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการทางร่างกายได้แล้ว มนุษย์ก็จะเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เช่น ความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการความมั่นคงในชีวิตและหน้าที่การงาน หากไม่ได้รับการตอบสนองหากไม่ได้รับการตอบสนองจะเกิดความรู้สึกหวาดกลัว ผวา รู้สึกไม่มั่นคง

6.7.1.3 ความต้องการทางสังคม (Social needs)

บางครั้งเรียกว่า “ความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ” (love and belongingness) เป็นความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นความต้องการที่จะมีความรักความผูกพันกับผู้อื่น เช่น ความรักจากเพื่อน เพื่อนร่วมงาน ครอบครัว หรือคนรัก เป็นต้น ซึ่งความรักดังกล่าวนี้มีความหมายรวมถึงทั้งการให้และการรับความรักด้วย

6.7.1.4 ความต้องการการยกย่อง (esteem needs) หรือ ความภาคภูมิใจใน

ตนเอง

เป็นความต้องการการได้รับการยกย่อง นับถือ และสถานะจากสังคม เช่น ความต้องการได้รับความเคารพนับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของตนเองว่าตนเองมีประโยชน์มีคุณค่า และต้องการให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของตน ยอมรับนับถือยกย่องตนว่าเป็นผู้มีชื่อเสียง มีเกียรติยศ และมีศักดิ์ศรีด้วย

6.7.1.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (self-actualization) หรือความต้องการสมหวังในชีวิต

เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของแต่ละบุคคล ที่ปรารถนาจะได้รับผลสำเร็จในสิ่งที่ตนคิดและตั้งความหวังไว้ เช่น ความต้องการที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จและสุดความสามารถ ความต้องการทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เป็นต้น

ความต้องการทั้ง 5 ระดับ อาจจำแนกออกได้เป็น 2 ชั้น เพื่อให้มองเห็นความแตกต่างของความต้องการที่ง่ายขึ้น คือ (Robbins, 1996 : 214)

1) ความต้องการขั้นต่ำ (Lower – order needs) เป็นความต้องการที่จะต้องได้รับการตอบสนองก่อนเพื่อให้เกิดความพอใจภายนอก ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกายและความต้องการความปลอดภัย

2) ความต้องการขั้นสูง (Higher – order needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองทีหลังเพื่อก่อให้เกิดความพอใจภายใน ได้แก่ ความต้องการด้านสังคม ความต้องการมีเกียรติยศศักดิ์ศรีในสังคม และความต้องการความสมหวังในชีวิต (<http://bbznet.Pukpik Pukpik .com> : ออนไลน์)

6.7.2 ทฤษฎีการตื่นตัว (Arousal Theory)

มนุษย์ถูกจูงใจให้กระทำพฤติกรรมบางอย่าง เพื่อรักษาระดับการตื่นตัวที่พอเหมาะ (Optimal level of arousal) เมื่อมีระดับการตื่นตัวต่ำลง ก็จะถูกกระตุ้นให้เพิ่มขึ้น และเมื่อการตื่นตัวมีระดับสูงเกินไปก็จะถูกดึงให้ลดลง เช่น เมื่อรู้สึกเบื่อคน จะแสวงหาการกระทำที่ตื่นเต้น เมื่อตื่นตัวเร้าใจมานานระยะหนึ่ง จะต้องการพักผ่อน เป็นต้น คนแต่ละคนจะมีระดับการตื่นตัวที่พอเหมาะแตกต่างกัน

การตื่นตัวคือ ระดับการทำงานที่เกิดขึ้นในหลายๆระบบของร่างกาย สามารถวัดระดับการทำงานนี้ได้จากคลื่นสมอง การเต้นของหัวใจ การเกร็งของกล้ามเนื้อ หรือจากสภาวะของอวัยวะต่าง ๆ ขณะที่หลับสนิทระดับการตื่นตัวจะต่ำที่สุด และสูงสุดเมื่อตกใจหรือตื่นตัวสุดขีด การตื่นตัวเพิ่มขึ้นได้จากความหิว ทรายน้ำหรือแรงขับทางชีวภาพอื่น ๆ หรือจากสิ่งเร้าที่เข้มข้น รุนแรง เหตุการณ์ไม่คาดหวังไว้ก่อน หรือจากสารกระตุ้นในกาแฟ และยาบางชนิด

การทำงานจะมีประสิทธิภาพสูง เมื่อมีระดับการตื่นตัวปานกลาง ระดับการตื่นตัวที่สูงเกินไปจะรบกวนความใส่ใจ การรับรู้ การคิด สมาธิ กล้ามเนื้อทำงานประสานกันได้ยาก เมื่อระดับการตื่นตัวต่ำ คนเราทำงานที่ยากและมีรายละเอียดได้ดี แต่ถ้าเป็นงานที่ง่ายจะทำได้ดีเมื่อระดับ การตื่นตัว

สูง คนที่มีระดับการตื่นตัวสูงเป็นนิสัย มักสูบบุหรี่ ดื่มสุรา กินอาหารรสจัด ฟังดนตรีเสียงดัง มีความถี่เรื่องเพศสัมพันธ์ ชอบการเสี่ยงและลองเรื่องใหม่ ๆ ส่วนคนที่มีระดับการตื่นตัวต่ำเป็นปกติ มักมีพฤติกรรมที่ไม่เข้าใจมากนัก ไม่ชอบการเสี่ยง ความแตกต่างในระดับพอเหมาะของการตื่นตัว เกิดจากพื้นฐานทางชีวภาพเป็นเรื่องหลัก และทำให้มีบุคลิกภาพแตกต่างกันไปด้วย (<http://www.novabizz.com> : ออนไลน์)

6.7.3 ทฤษฎีสิ่งจูงใจ (Incentive Theory)

ปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมที่จูงใจจะดึงดูดให้คนมุ่งไปหาสิ่งนั้น มนุษย์กระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแสวงหาสิ่งที่พอใจ (Positive Incentives) เช่น รางวัล ค่ายกย่อง สิทธิพิเศษ และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พอใจ (Negative Incentives) เช่น ถูกลงโทษ ถูกตำหนิ ทำให้เจ็บกาย การที่คนมีพฤติกรรมแตกต่างกัน หรือพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ขึ้นอยู่กับความแตกต่างในคุณค่า (Values) ของสิ่งจูงใจ ถ้าคิดว่าการกระทำอย่างใด อย่างหนึ่ง จะได้รับผลคุ้มค่าก็จะมีแรงจูงใจให้บุคคลกระทำอย่างนั้น (<http://www.novabizz.com> : ออนไลน์)

6.8 หลักในการสร้างแรงจูงใจ

6.8.1 การชมเชยและการตำหนิ – ทั้งการชมเชยและการตำหนิมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก แต่การชมเชยจะสร้างแรงจูงใจให้เด็กมากกว่าการตำหนิ

6.8.2 การทดสอบบ่อยครั้ง – คะแนนจากการทดสอบเป็นสิ่งจูงใจที่มีความหมายต่อเด็กนักเรียนมาก เพราะอาจหมายถึงเกรดที่ดี การเลื่อนชั้น เป็นต้น

6.8.3 การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง – กำหนดหัวข้อค้นคว้าที่น่าสนใจ

6.8.4 ใช้เทคนิควิธีการสอนที่แปลกใหม่และหลากหลาย – เกิดการเร้าความสนใจ เช่น ช่วยกันคิดกิจกรรมต่างๆที่แปลกไปจากเดิม

6.8.5 ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย – เพื่อยั่วยุให้เกิดความพยายาม

6.8.6 การยกตัวอย่างจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคยและคาดไม่ถึง – เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ง่ายและรวดเร็ว

- 6.8.7 ออกแบบการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน - สอดคล้องกับระดับประสบการณ์และความสามารถ
- 6.8.8 ระบุคุณค่าของสิ่งที่เรียนให้ผู้เรียนทราบ - ระบุว่าการเรียนในรายวิชาหรือเรื่องที่เรียนนี้มีคุณค่าอย่างไรต่อผู้เรียน
- 6.8.9 นำนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียน - เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการเรียนรู้และออกแบบการสอน
- 6.8.10 ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติในสิ่งที่เรียน - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดพูดและลงมือทำในสิ่งที่เรียน
- 6.8.11 ถามคำถามผู้เรียน - เพื่อสำรวจว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่
- 6.8.12 งานที่มอบหมายให้ผู้เรียนต้องท้าทาย มีความหมายน่าสนใจ - เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น ความสนใจ
- 6.8.13 สร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ - เป็นมิตร อบอุ่น สนุกสนาน น่าสนใจ เป็นต้น

6.9 สรุปท้ายบท

แรงจูงใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการหรือปรารถนาที่ผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ และการจูงใจในการเรียนรู้ เป็นกระบวนการจูงใจให้ผู้เรียนมีความต้องการหรือปรารถนาที่ผลักดันให้ผู้เรียนได้เริ่มต้นเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นระหว่างการเรียนรู้จนกระทั่งการเรียนรู้สิ้นสุดลง

ปัจจัยภายในตัวบุคคลที่มีผลต่อแรงจูงใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นั้น มีหลายปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ ความอยากรู้ ความสนใจ การตั้งเป้าหมาย และการรับรู้ความสามารถตนเอง นอกจากนี้การจูงใจให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ต่อเนื่องจากบริบทหนึ่งไปสู่อีกบริบทหนึ่งได้ นั้น มีปัจจัยสำคัญอีกบางประการ ได้แก่ ความพึงพอใจต่อความคาดหวัง การระบุนสาเหตุของความล้มเหลวหรือความล้มเหลว และบริบททางสังคมในการเรียน ได้แก่ เพื่อน และครู

การส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้สอนจัดสภาพการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอน ความท้าทายของงาน ความสอดคล้องของสิ่งที่เรียนกับความสนใจของผู้เรียนและ

เปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาของผู้เรียน ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย การคาดหวังผลที่จะได้รับ การระบุสาเหตุของความสำเร็จ/ล้มเหลว การรับรู้ความสามารถตน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจต่อเนื่องในการเรียนรู้

6.10 คำถามทบทวน

6.10.1 จงบอกความหมายของแรงจูงใจในการเรียนรู้ พร้อมยกตัวอย่างของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจในการเรียนรู้

6.10.2 จงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างแรงจูงใจปฐมภูมิและแรงจูงใจในการเรียนรู้ พร้อมยกตัวอย่างพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจแต่ละประเภทประกอบการอธิบาย

6.10.3 แรงจูงใจมีผลต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงานหรือการกระทำของผู้เรียนอย่างไร จงอธิบายพร้อมตัวอย่างประกอบ

6.9.4 จงออกแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ที่ 1 หัวข้อตามวิชาเอกของท่าน ที่สามารถกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนทุกท่านมีอยู่แล้วตามธรรมชาติมาเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยระบุระดับชั้นของผู้เรียน และกิจกรรม พร้อมอธิบาย

6.10.5 การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร

6.10.6 องค์ประกอบที่สำคัญของการรับรู้ความสามารถของตน คืออะไรบ้าง จงอธิบาย

6.11 เอกสารอ้างอิง

ทฤษฎีการตื่นตัว. (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 28 ธันวาคม 2559 จาก : <http://www.novabizz.com>

novabizz.com

ทฤษฎีสั่งจูงใจ. (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 28 ธันวาคม 2559 จาก : <http://www.novabizz.com>

novabizz.com

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์. (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 28 ธันวาคม 2559 จาก : <http://bbznet.pukpik.com>

เอมอร กฤษณะรังสรรค์. (2546). เอกสารประกอบการสอนการประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

Bandura, A. (1997). **Self-efficacy: The exercise of control**. New York W.H. Freeman.

Driscoll, Marcy P. (1998). **Psychology of learning for Instruction**. Boston : Allyn and Bacon.